EUROOPAN PARLAMENTTI 2009 - 2014

Istuntoasiakirja

6.3.2012 B7-0129/2012

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Bosnia ja Hertsegovinaa koskevasta vuoden 2011 edistymiskertomuksesta
(2011/2888(RSP))

Doris Pack
ulkoasiainvaliokunnan puolesta

B7-0129/2012

Euroopan parlamentin päätöslauselma Bosnia ja Hertsegovinaa koskevasta vuoden 2011 edistymiskertomuksesta (2011/2888(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2008 tehdyn ja EU:n kaikkien jäsenvaltioiden ja Bosnia ja Hertsegovinan ratifioiman Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Bosnia ja Hertsegovinan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen,

– ottaa huomioon Bosnia ja Hertsegovinan Eurooppa-kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä päätöksen 2006/55/EY kumoamisesta 18. helmikuuta 2008 tehdyn neuvoston päätöksen 2008/211/EY[1],

– ottaa huomioon Euroopan unionin erityisedustajan nimittämisestä Bosnia ja Hertsegovinaan 18. heinäkuuta 2011 tehdyn neuvoston päätöksen 2011/426/YUTP[2],

– ottaa huomioon 21. maaliskuuta 2011, 10. lokakuuta 2011 ja 5. joulukuuta 2011 annetut neuvoston päätelmät Bosnia ja Hertsegovinasta,

– ottaa huomioon komission tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle "Laajentumisstrategia sekä vuosien 2011 ja 2012 tärkeimmät haasteet" (COM(2011)0666) ja 12. lokakuuta 2011 hyväksytyn Bosnia ja Hertsegovinaa koskevan vuoden 2011 edistymiskertomuksen (SEC(2011)1206 lopullinen),

– ottaa huomioon Bosnian ja Hertsegovinan tilanteesta 17. kesäkuuta 2010 antamansa päätöslauselman[3],

– ottaa huomioon Brysselissä 19.–20. joulukuuta 2011 pidetyn 13. Euroopan parlamentin ja Bosnia ja Hertsegovinan parlamentaarisen edustajakokouksen välisen kokouksen,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,

A. toteaa, että Euroopan unioni tukee edelleen vahvasti suvereenia ja yhdistynyttä Bosnia ja Hertsegovinaa; toteaa, että EU:n poliittisiin tavoitteisiin kuuluu Bosnia ja Hertsegovinan kehittämisen nopeuttaminen kohti EU:n jäsenyyttä ja siten kaikkien kansalaisten elämänlaadun parantamiseen pyrkiminen; ottaa huomioon, että tämä edellyttää toimivia instituutioita kaikilla tasoilla ja maan poliittisten johtajien sitoutumista;

B. katsoo, että Bosnia ja Hertsegovinan tulevaisuus on Euroopan unionissa ja että mahdollisuus EU-jäsenyyteen on tärkeimpiä maan väestöä yhdistäviä tekijöitä;

[1] EUVL L 80, 19.3.2008, s. 18.
[2] EUVL L 188, 19.7.2011, s. 30.
[3] Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0238.

C. toteaa, että EU:hun liittymistä koskevan prosessin onnistuminen riippuu ensisijaisesti kyseisestä ehdokasvaltiosta ja että kansalaisten valitsemien, kansalaisille vastuuvelvollisten edustajien olisi huolehdittava valmistelevista toimista kiireellisiä ratkaisuja vaativia poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia koskevan yhteisen näkemyksen mukaisesti; toteaa, että Bosnia ja Hertsegovina voi liittyä EU:hun ainoastaan, jos se on yhtenäinen maa, ja että sen valtiollisten instituutioiden heikentäminen estäisi kaikkia maan kansalaisia hyötymästä EU:n integraatiokehityksestä;

D. ottaa huomioon, että poliittisten puolueiden johtajat pääsivät yhteisymmärrykseen uutta hallitusta koskevasta periaatteesta ja että hallitus on sittemmin perustettu lähes viisitoista kuukautta kestäneen pattitilanteen jälkeen;

E. toteaa, että poliittinen ja institutionaalinen umpikuja on estänyt maata toteuttamasta etenkin keskeisillä alueilla kuten valtion rakentamisessa, hallinnossa, oikeusvaltioperiaatteen täytäntöönpanossa ja EU-normien käyttöönotossa uudistuksia, joiden toteuttaminen olisi välttämätöntä maan saattamiseksi lähemmäksi EU:ta; toteaa, että valtion hallituksen puuttuminen on myös haitannut maan kykyä toteuttaa johdonmukaisia taloudellisia ja rahoituspoliittisia toimia;

F. pitää perustuslain uudistamista tärkeimpänä keinona, jolla Bosnia ja Hertsegovinasta saadaan tehokkaasti ja täysipainoisesti toimiva valtio;

G. katsoo, että maassa, jossa on useita hallintotasoja, tarvitaan vahvaa koordinaatiota eri toimijoiden välillä ja vilpitöntä yhteistyötä, jotta voidaan vahvistaa kykyä puhua yhdellä äänellä; toteaa kuitenkin, ettei mikään koordinointimekanismi voi korvata hyvin tarpeellista poliittista tahtoa; toteaa, että yhteistyö voi johtaa konkreettisiin ja kaikkia kansalaisia hyödyttäviin tuloksiin, kuten viisumivapauden myöntämiseen, vaikka monissa tapauksissa tarvittava koordinaatio puuttuu;

H. toteaa, että EU:n erityisedustajan, jonka valtuuksia on vahvistettu, ja EU:n edustuston päällikön poliittisina tavoitteina on tarjota EU:n neuvoja ja helpottaa poliittista prosessia sekä varmistaa unionin toiminnan johdonmukaisuus;

I. ottaa huomioon, että oikeusjärjestelmän monimutkainen rakenne, josta puuttuu valtion tason korkein oikeus, maan neljän lainkäyttöalueen välisen yhdenmukaistamisen puuttuminen, poliittinen vaikuttaminen oikeusjärjestelmän toimintaan ja valtion tuomioistuinten toimivallalle asetetut haasteet haittaavat oikeuslaitoksen toimintaa ja vesittävät uudistuspyrkimykset;

J. ottaa huomioon, että vuonna 2003 perustettua Euroopan unionin poliisioperaatiota on jatkettu 30. kesäkuuta 2012 asti pitäen silmällä tulevien toimintojen rahoituksen siirtämistä yhteisön välineille ja strategisen neuvontakyvyn luomista lainvalvonnan ja rikosoikeuden alalla EU:n erityisedustajan toimistossa;

K. ottaa huomioon, että Bosnia ja Hertsegovina tarjoaa apua ensimmäisen ja toisen oikeusasteen tuomioistuimissa käynnissä olevissa sotarikosoikeudenkäynneissä ja tekee yhteistyötä kansainvälisissä oikeustapauksissa;

L. ottaa huomioon, että korruptio on edelleen vakava este maan sosiaalis-taloudelliselle ja poliittiselle kehitykselle;

M. ottaa huomioon, että ihmiskauppa on vakava rikos ja se rikkoo räikeästi ihmisoikeuksia; katsoo, että Bosnia ja Hertsegovina on ihmiskaupan ja erityisesti naisten ja tyttöjen kaupan alkuperä-, kauttakulku- ja kohdemaa;

N. ottaa huomioon, että etenkin nuorten työllistymisnäkymien puute haittaa maan kehittymistä ja voimistaa yhteiskunnallista tyytymättömyyttä;

O. toteaa, että yhteistyö alueen muiden maiden kanssa on edellytys kestävälle rauhalle ja sovinnon aikaansaamiselle Bosnia ja Hertsegovinassa sekä Länsi-Balkanin maissa;

Yleisiä huomioita

1. suhtautuu myönteisesti uuden hallituksen muodostamiseen poliittisten puolueiden johtajien päästyä yhteisymmärrykseen laajasta kirjosta tärkeitä kysymyksiä; kehottaa panemaan kyseisen sopimuksen täysimääräisesti täytäntöön ratkaisemalla avoimet kysymykset, joita ovat muun muassa valtion vuoden 2012 talousarvion hyväksyminen ja valtion virastojen pääjohtajien nimittäminen; kehottaa poliittista eliittiä hyödyntämään tätä myönteistä kehitystä, joka voi vauhdittaa edelleen EU:hun yhdentymiseen tähtäävää prosessia, sekä käynnistämään uudelleen myös muita tärkeitä uudistuksia koskevan vuoropuhelun;

2. on huolestunut siitä, että Bosnia ja Hertsegovina potentiaalisena EU:n jäsenyyteen pyrkivänä ehdokasvaltiona on edistynyt vain rajallisesti maansa vakauttamisessa ja sen sosiaalisessa ja taloudellisessa kehittämisessä; on kuitenkin sitä mieltä, että Bosnia ja Hertsegovina voi edistyä Euroopan yhdentymiskehityksen tiellä kansalaistensa edun mukaisesti, jos päättäväisyys, poliittinen vastuullisuus, valmius kompromisseihin ja yhteinen näkemys maan tulevaisuudesta ovat maan tulevien toimien johtavia periaatteita; kannustaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia toteuttamaan edelleen konkreettisia toimia maan palauttamiseksi tiukasti oikeaan kurssiin kohti EU:ta;

3. muistuttaa Bosnia ja Hertsegovinan kaikkia poliittisia toimijoita siitä, että uudistukset edettäessä kohti EU:hun yhdentymistä tulevat hyödyttämään Bosnia ja Hertsegovinan asukkaita ja että poliittiset toimijat ovat vastuussa kansalaisilleen siitä, että kompromisseja saadaan aikaan, että koordinointi suoritetaan tehokkaasti ja että uudistuksista päästään sopimukseen ja ne pannaan täytäntöön; muistuttaa, että toimiva valtio samoin kuin toimiva valtion hallitus ja hallinto ovat myös edellytys EU:n jäsenyyshakemuksen hyväksymiselle; kehottaa kaikkia poliittisia toimijoita toteuttamaan tarpeelliset perustuslain muutokset ja muut keskeiset uudistukset sekä keskittymään sellaisten olosuhteiden luomiseen, että vakautus- ja assosiaatiosopimus voi tulla voimaan; painottaa, että EU:n rahoitustuen saaminen edellyttää paikallista vastuunottoa ja poliittista sitoutumista; kehottaa näin ollen maan viranomaisia luomaan liittymistä valmistelevan tukivälineen hajautettua hallintoa varten tarvittavat rakenteet; korostaa, että EU:n tulevan rahoitustuen ja etenkin liittymistä valmistelevan tukivälineen mukaisten ohjelmien suunnittelua koskevia koordinointimekanismeja on vahvistettava;

4. uskoo vakaasti, että keskusvaltion vahvistaminen ei merkitse entiteettien heikentämistä vaan luo olosuhteet sellaisen toimivan keskushallinnon muodostamiselle, joka kykenee valmistamaan koko maan EU:hun liittymiseen tiiviissä yhteistyössä eri hallinnon tasojen kanssa; pitää siksi erittäin tarpeellisena vahvistaa hallinnollisia valmiuksia kaikilla EU:hun liittyviä asioita käsittelevillä hallinnon tasoilla sekä vahvistaa viranomaisten keskinäistä koordinaatiota EU:n rahoitusapua koskevassa suunnittelussa sekä kaikilla aloilla, jotka ovat keskeisiä EU:n lainsäädännön saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä;

5. tuomitsee provosoivan kielenkäytön ja toiminnan, joka haittaa etnisten ryhmien välistä sovinnontekoa ja valtion rakenteiden toimintaa;

EU:n läsnäolon vahvistaminen

6. on tyytyväinen EU:n Bosnia ja Hertsegovinaa koskevaan kokonaisstrategiaan, johon kuuluu EU:n läsnäolon vahvistaminen Bosnia ja Hertsegovinassa siten, että EU:n edustajalle annetaan valtuudet toimia sekä EU:n erityisedustajana että EU:n edustuston päällikkönä; kiittää EU:n erityisedustajaa / edustuston päällikköä Bosnia ja Hertsegovinan tukemisesta EU:hun liittyvissä asioissa ja paikallisessa sitoutumisessa EU:hun yhdentymiseen; antaa täyden tukensa EU:n erityisedustajan / edustuston päällikön pyrkimyksille auttaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia asettamaan EU:n ensisijaiset tavoitteet maan poliittisen prosessin keskiöön varmistamalla unionin toiminnan yhtenäisyys, koordinointi ja johdonmukaisuus; kehottaa tämän asian tiimoilta kaikkia poliittisia toimijoita tiiviiseen yhteistyöhön EU:n erityisedustajan kanssa; muistuttaa tarpeesta toteuttaa EU:n vahvistettu läsnäolo selkeillä ja laaja-alaisilla, erilaisia ongelmia koskevilla strategioilla ja samanaikaisesti kaikkien EU:n jäsenvaltioiden EU:n erityisedustajalle / edustuston päällikölle antamalla lujalla ja johdonmukaisella tuella; toteaa tässä yhteydessä, että EU:n on osoitettava riittävästi resursseja, myös henkilöstöresursseja koko maan kattavan läsnäolon mahdollistamiseksi, jotta EU:n erityisedustaja / edustuston päällikkö voi saavuttaa tarvittavat tavoitteet;

7. pyytää kansainvälistä yhteisöä harkitsemaan, onko korkean edustajan toimisto tarpeen sulkea, jotta paikallista omistajuutta ja vastuunottoa Bosnia ja Hertsegovinan omista asioista voidaan lisätä, ja pyytää löytämään ratkaisuja toimiston sulkemiselle pitäen mielessä, että mitkään tällaiset toimet eivät saisi vaikuttaa kielteisesti maan vakauteen tai suuresti tarvittujen uudistusten tahtiin ja tuloksiin; muistuttaa, että Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisten on ratkaistava tässä yhteydessä avoinna olevat valtion ja puolustusvoimien omaisuutta koskevat kysymykset;

8. panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan unionin poliisioperaatio (EUPM) ja Euroopan unionin sotilasoperaatio Althea ovat edistäneet Bosnia ja Hertsegovinan vakautta ja turvallisuutta, ja pitää niitä tärkeinä tekijöinä EU:n Bosnia ja Hertsegovinaa koskevan kokonaisstrategian vahvistamisessa; antaa tunnustusta sille, että EUPM on merkittävällä tavalla parantanut Bosnia ja Hertsegovinan lainvalvontaviranomaisten ja oikeuslaitoksen kykyä torjua järjestäytynyttä rikollisuutta ja korruptiota; panee merkille sopimuksen siitä, että EUPM lakkautetaan vuoden 2012 kesäkuun loppuun mennessä; muistuttaa siitä, että EUPM:n työ on siirrettävä järjestyneesti IPA:sta rahoitettaville avustushankkeille sekä EU:n erityisedustajan toimiston strategisiin neuvontavalmiuksiin lainvalvonnan ja

rikosoikeuden alalla; pitää myönteisenä Althean toimeenpanevaa sotilaallista roolia, joka tukee Bosnia ja Hertsegovinan pyrkimystä säilyttää turvallinen ympäristö uusitun YK:n valtuutuksen mukaisesti; korostaa, että on tehtävä vielä enemmän Bosnia ja Hertsegovinan turvallisuusjoukkojen taitojen ja ammattimaisuuden lisäämiseksi, jotta voidaan vahvistaa paikallista omistajuutta ja suorituskykyä;

Poliittiset arviointiperusteet

9. toistaa kantansa, että valtiolla olisi oltava riittävä lainsäädäntö-, budjetti-, toimeenpano- ja tuomiovalta, jotta se kykenee täyttämään EU:hun pääsyn kriteerit;

10. on tyytyväinen parlamentaarisen koordinointifoorumin aloitteeseen, joka koskee EU:n integraation lainsäädäntöasioita eri hallinnon tasoilla ja jonka avulla olisi edistettävä eurooppalaisen toimintasuunnitelman kehittymistä kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi; katsoo, että vaikka vielä ei ole päästy sopimukseen konkreettisista perustuslain muutoksista, väliaikaisen sekakomitean työ on merkittävä edistysaskel, sillä Bosnia ja Hertsegovinan poliitikot ovat ensimmäisen kerran ottaneet käyttöön institutionaalisen tavan keskustella perustuslain muutoksista, ilman kansainvälisen yhteisön läsnäoloa, avoimesti ja julkisesti ottamalla kansalaisyhteiskunta mukaan keskusteluun;

11. on huolestunut siitä, että työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu on edelleen vähäistä ja työmarkkinaosapuolten kuuleminen satunnaista; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan hallitusta vahvistamaan hallinnollisia valmiuksia yhteistyöhön kansalaisjärjestöjen kanssa ja tarjoamaan lisätukea kansalaisyhteiskunnan kehittämiseen asettamalla entistä kunnianhimoisempia tavoitteita osapuolten kanssa käytävän sosiaalisen vuoropuhelun luomiselle; korostaa, että työmarkkinaosapuolten tunnustamista ja rekisteröintiä koskevia sääntöjä on selkeytettävä ja että on hyväksyttävä valtion tason laki työmarkkinaosapuolten edustavuudesta;

12. toteaa, että perustuslakiuudistus on edelleen tärkein keino, jolla Bosnia ja Hertsegovinasta saadaan tehokkaasti ja täysipainoisesti toimiva valtio; kehottaa parlamentin valiokuntaa esittämään konkreettisia ehdotuksia tässä asiassa;

13. kehottaa toistamiseen pyrkimään sopimukseen ja noudattamaan kaikilta osin Sejdić–Finci-tapausta koskevaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiota sekä vakautus- ja assosiaatiosopimuksen 2 artiklaa, jossa edellytetään kunnioittamaan demokraattisia periaatteita ja ihmisoikeuksia; muistuttaa, että Sejdić–Finci-tapauksen lisäksi on myös yleinen tarve muuttaa perustuslakia siten, että moniarvoisempi, demokraattisempi ja tehokkaampi hallintotapa ja valtiorakenne tulee mahdolliseksi;

14. kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia huolehtimaan asianomaisen lainsäädännön tarkistamisesta ja varmistamaan EU:n ja kansainvälisten normien mukaisen riippumattoman, puolueettoman ja toimivan oikeusjärjestelmän perustamisen, jotta oikeusvaltioperiaatetta voidaan lujittaa, mikä olisi kaikkien kansalaisten edun mukaista; panee tyytyväisenä merkille, että jäsennellyn vuoropuhelun avulla on edistytty oikeuslaitosta sekä oikeusasioita koskevan toimivallan tasapainon luomisessa valtion ja entiteettien välille; kehottaa kuitenkin hallitusta panemaan tehokkaasti täytäntöön oikeusalan uudistusstrategian ja estämään yritykset heikentää valtiotason oikeudellisia

elimiä, kuten korkean tason tuomari- ja syyttäjäneuvosto (HJPC, High Judicial and Prosecution Council);

15. toistaa kehotuksensa perustaa valtion tason korkein oikeus ja vakiinnuttaa se perustuslakijärjestelmään siten, että se voi yhtenäistää Bosnia ja Hertsegovinan oikeuskäytäntöä ja huolehtia maan neljän eri oikeusjärjestelmän vaiheittaisesta yhdenmukaistamisesta;

16. on tyytyväinen Brckon alueen kansainvälisen valvonnan lopettamista koskevien valmistelujen etenemiseen;

17. panee tyytyväisenä merkille, että Bosnia ja Hertsegovinan parlamentaarisen edustajakokouksen molemmat kamarit hyväksyivät väestönlaskentaa koskevan lain puolueiden johtajien välisen poliittisen sopimuksen mukaisesti; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia toteuttamaan viipymättä tarvittavat tekniset valmistelut, koska kyse ei ole pelkästään mahdollisen EU-jäsenyyden selkeästä ennakkoehdosta, vaan myös maan sosiaaliselle ja taloudelliselle kehittymiselle olennaisesta asiasta;

18. toistaa tässä yhteydessä, että maalla on velvoite panna täytäntöön Daytonin rauhansopimuksen liite VII, jotta varmistetaan maan sisällä siirtymään joutuneiden henkilöiden, pakolaisten ja muiden konfliktista kärsineiden henkilöiden kestävä paluu ja oikeudenmukaisten, kattavien ja pysyvien ratkaisujen tarjoaminen heille;

19. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia tosiasiallisesti tutkimaan ja nostaman syytteen korruptiotapauksissa sekä kasvattamaan tällaisista teoista tuomittujen määrää; on tyytyväinen aikeisiin laatia toimintasuunnitelma virkamiesten joukossa vallitsevan korruption poiskitkemiseksi; korostaa tarvetta lisätä tietoisuutta korruption vastaisesta lainsäädännöstä ja käytännöistä sekä sitä, että on välttämätöntä panna täytäntöön järjestelmä, joka tarjoaa kansalaisille mahdollisuuden ilmoittaa korruptiotapauksista; kehottaa lisäksi hallitusta, tarvittaessa EU:n avustuksella, kehittämään ja panemaan täytäntöön erityisiä koulutusohjelmia, jotka on suunnattu poliisivoimille, syyttäjille, tuomareille ja muille asiaankuuluville viranomaisille ja joilla lisätään näiden tietoisuutta ja tietoja torjunnan vastaisesta lainsäädännöstä ja käytännöistä;

20. pitää myönteisenä korruptiontorjuntaviraston ja korruption torjunnan koordinointiviraston johtajien nimittämistä ja korostaa samalla, että on lisättävä kiireellisesti taloudellisia ja henkilöstöresursseja, jotta tästä virastosta tulee täysin toimiva; kannustaa kaikkia pyrkimyksiä operatiivisen sopimuksen allekirjoittamiseen Europolin kanssa mahdollisimman pian;

21. on huolestunut siitä, että rahanpesun alalla on edistytty vain vähän; kehottaa parlamenttia hyväksymään tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotka muun muassa parantavat epäilyttäviä pankkitoimia koskevaa raportointia, lisäävät rikollisesti hankittujen varojen takavarikointia ja tehostavat asiaankuuluvien viranomaisten toimintaa; kehottaa vahvistamaan rahanpesun selvittelykeskusta lisäämällä sen tutkintavalmiuksia; korostaa takavarikoitujen varojen hallinnoinnista ja säilyttämisestä huolehtivien rakenteiden perustamisen tärkeyttä;

22. toteaa, ettei viisumivapauden myöntäminen ole johtanut Bosnia ja Hertsegovinan kansalaisten turvapaikkahakemusten lisääntymiseen Schengen-alueella tai Bulgariassa ja Romaniassa; antaa viranomaisille tunnustusta kahden- ja monenvälisen tason mekanismien perustamisesta sellaisia tapauksia varten, joissa turvapaikkahakemukset ovat tilapäisesti lisääntyneet yksittäisissä jäsenvaltioissa;

23. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia aktiivisesti suojaamaan ja edistämään kaikkien niiden ryhmien ja henkilöiden oikeuksia, joita olisi suojeltava välittömältä tai välilliseltä syrjinnältä ja väkivallalta; panee huolestuneena merkille, että syrjinnän vastaisen lain täytäntöönpano on edelleen heikkoa ja että lain säännöksissä on puutteita; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan hallitusta ja parlamenttia saattamaan maan oikeudelliset ja institutionaaliset puitteet lesbojen, homojen sekä bi- ja transseksuaalien oikeuksia koskevien EU:n ja kansainvälisten vaatimusten mukaisiksi; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia vahvistamaan kansalaisyhteiskuntaa ja huolehtimaan siitä, että se voi osallistua aktiivisesti ihmisoikeuspolitiikkojen laatimiseen ja toteuttamiseen;

24. panee merkille romaneja koskevan strategian ja romanien asunto- ja työllisyystilanteen kohentamiseen tähtäävän toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa tapahtuneen edistyksen; kehottaa ryhtymään lisätoimiin tällä alalla, sillä romaniväestö kärsii edelleen syrjinnästä ja vaikeista asunto-oloista;

25. korostaa tarvetta torjua tehokkaasti ihmiskauppaa yhteistyössä kansainvälisen yhteisön kanssa, asettaa syylliset syytteeseen, järjestää uhreille suojelua ja korvauksia ja antaa valistusta asiasta, jotta viranomaiset ja yhteiskunta eivät syyllistäisi uhreja uudelleen; kehottaa eri politiikanalojen toimivaltaisia viranomaisia ja maan ja alueen kansalaisjärjestöjä tiivistämään yhteistyötään ja kumppanuuttaan; kehottaa lisäämään Bosnia ja Hertsegovinan poliisivoimien keskuudessa tietoisuutta ihmiskaupasta ja kehittämään tätä varten erityisiä koulutuskursseja; kannustaa EU:ta antamaan jatkuvaa tukea ihmiskaupan torjunnan alalla ja pyytää, että laajentumisasioiden pääosaston, sisäasioiden pääosaston ja EU:n ihmiskaupan torjunnan koordinaattorin välillä tehdään asiassa tiivistä yhteistyötä;

26. toteaa, että naisten oikeudet ja sukupuolten tasa-arvon takaavat säännökset on otettu käyttöön, mutta on huolissaan siitä, että tällä alalla on edistytty vain vähän; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan hallitusta pyrkimään lisäämään naisten osallistumista sekä poliittisella areenalla että työmarkkinoilla; kannustaa hallitusta lisäksi lisäämään tukea toimenpiteille ja aloitteille, joilla pyritään torjumaan syrjiviä käytäntöjä, perinteitä ja stereotypioita, jotka heikentävät naisten perusoikeuksia;

27. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia torjumaan ääriliikkeitä, uskonnollista vihaa ja väkivaltaa tiiviissä yhteistyössä kansainvälisen yhteisön kanssa; on huolestunut wahhabiittien ääriliikkeestä sekä Länsi-Balkanin muista äärisuuntauksista; panee tyytyväisenä merkille Bosnian suurmuftin marraskuussa 2011 pitämän perjantaisaarnan, jossa hän tuomitsi terrorismin ja väkivallan vihamielisinä toimina islamia ja sen periaatteita ja arvoja vastaan, ja kehottaa maan kaikkia vastuullisia viranomaisia jatkamaan tällä tiellä; kehottaa tiedostamaan kaikenlaisten ääriliikkeiden muodostamat uhat koko Länsi-Balkanin alueella sekä tutkimaan niitä ja poistamaan ne;

28. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia vahvistamaan riippumattomia ja moniarvoisia sekä poliittisesta painostuksesta vapaita tiedotusvälineitä ja sallimaan sen, että tiedotusvälineet raportoivat vapaasti maan kaikista osista; pitää valitettavana maan tiedostusvälineisiin kohdistuvaa poliittista painostusta ja toimittajien uhkailua; kehottaa myös käsittelemään kysymystä tiedotusvälineiden polarisoitumisesta sekä niiden huomattavasta poliittisesta ja etnisestä pirstoutumisesta;

Sotarikosten käsittely

29. antaa Bosnia ja Hertsegovinan valtion ja entiteettien viranomaisille tunnustusta siitä, että ne ovat vastanneet nopeasti ja asianmukaisesti entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICTY) pyyntöihin;

30. kehottaa kaikkia toimivaltaisia viranomaisia vahvistamaan syyttäjäviranomaisten ja tuomioistuinten mahdollisuuksia käsitellä sotarikoksia kaikkialla Bosnia ja Hertsegovinassa, jotta voidaan vähentää käsittelyä odottavien oikeustapausten määrää, puuttua eri sotarikoslakien sovellettavuuteen, koska niiden noudattaminen johtaa epäjohdonmukaisiin tuomioihin, sekä nopeuttaa todistajien suojelua koskevaa kehitystä ja sotarikoksia koskevan kansallisen strategian täytäntöönpanoa; painottaa, että on varmistettava mahdollisuus sotarikostapausten siirtämiseen valtion oikeuslaitokselta toisten toimivaltaisten tuomioistuinten käsiteltäviksi puolueettomien ja avointen kriteerien mukaisesti; tuomitsee kaikki poliittisista syistä tehdyt hyökkäykset Bosnia ja Hertsegovinan tuomioistuimen sotarikosasioissa tekemiä päätöksiä vastaan; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia nopeuttamaan sodanaikaisista seksuaalirikoksista syytteeseenpanoa sekä varmistamaan, että uhrien oikeudet toteutuvat ja että he saavat asianmukaiset korvaukset;

31. pitää myönteisenä sodanaikaisen seksuaalisen väkivallan uhreille kohdennetun strategian laatimista, jotta uhreille voidaan tarjota suoraan riittäviä korvauksia sekä taloudellista, sosiaalista ja psykologista tukea, mukaan lukien parhaimmat mahdolliset henkisen ja fyysisen terveyden tukipalvelut; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia laatimaan todistajien suojelua koskevia ohjelmia ja myöntämään riittävästi resursseja todistajien suojeluun; korostaa tässä yhteydessä, että eri tuomioistuinten välistä koordinointia on parannettava ja että sodan aikana tehdyistä seksuaalisista sotarikoksista syytteeseen asettamista on joudutettava; kehottaa komissiota ja muita kansainvälisiä avunantajia tukemaan Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia näissä pyrkimyksissä taloudellisesti ja tarjoamalla seksuaalisen väkivallan sotarikosuhreille asiantuntija-apua;

32. on huolissaan siitä, että Bosnia ja Hertsegovinasta puuttuu yhä valtion tason vankila, johon voitaisiin sijoittaa vakavista rikoksista, muun muassa sotarikoksista, tuomittuja vankeja; panee tyytyväisenä merkille Radovan Stankovićin vangitsemisen hänen karattuaan Foča n vankilasta sen jälkeen, kun Bosnia ja Hertsegovinan valtion tuomioistuin oli tuominnut hänet 20 vuodeksi vankeuteen ihmisyyttä vastaan tehdyistä rikoksista kuten raiskaus, orjuuttaminen ja kidutus;

33. kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia edistämään pakolaisten ja maan sisällä siirtymään joutuneiden henkilöiden kestävää paluuta ja noudattamaan asianmukaista strategiaa; kehottaa painokkaasti paikallisviranomaisia käyttämään paluun onnistumista helpottavia infrastruktuureja; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia toteuttamaan

edelleen Sarajevon julistukseen liittyvän prosessin täytäntöönpanon edellyttämiä esimerkiksi terveydenhoitoon, työllistymiseen ja sosiaalipalveluihin liittyviä toimia pakolaisten hyväksi;

34. muistuttaa tässä yhteydessä, että on tärkeää panna miinoja koskeva toimintastrategia täytäntöön kaikilta osin; korostaa, että tulevaan miinantorjuntatoimista annettavaan lakiin on sisällytettävä asiaankuuluvat säännökset varainhankintaa koskevista velvollisuuksista, hallinnollisista ja johtamista koskevista valmiuksista sekä miinanraivaustoimien koordinoinnista komission painottamalla tavalla;

35. panee merkille Bosnia ja Hertsegovinan perustuslakituomioistuimen ratkaisun, jonka mukaan kansalaisuuslaki on ristiriidassa perustuslain kanssa; toistaa kehotuksen, jonka perustuslakituomioistuin on antanut parlamentaariselle edustajakokoukselle lain muuttamisesta puolen vuoden sisällä; kehottaa panemaan tuomioistuimen tuomion kiireellisesti täytäntöön;

Kasvatus ja koulutus

36. toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen alalla on yleisesti ottaen edistytty jonkin verran, mutta kehottaa kuitenkin uutta hallitusta parantamaan muun muassa kolmentoista opetusministeriön ja Brckon itsehallintoalueen opetusosaston välistä koordinaatiota, vähentämään koulutusjärjestelmän hajanaisuutta ja tekemään kouluista osallistavampia;

37. pitää kasvatuksen ja koulutuksen elintärkeänä tehtävänä suvaitsevaisen monikansallisen yhteiskunnan luomista; kehottaa kaikkia Bosnia ja Hertsegovinan hallituksia edistämään osallistavaa ja syrjimätöntä kasvatus- ja koulutusjärjestelmää sekä poistamaan eri etnisten ryhmien välisen erottelun (kaksi koulua saman katon alle) kehittämällä yhteisiä kasvatus- ja koulutusohjelmia ja integroimalla koululuokat toisiinsa koko maassa; pyytää komissiota tutkimaan, voisiko EU:n kohdennettu tuki auttaa lakkauttamaan koulutuksen eriyttämisjärjestelmän;

38. kehottaa uutta hallitusta ja toimivaltaisia viranomaisia entiteettien, kantonien ja Brckon itsehallintoalueen tasolla nopeuttamaan romanien koulutustarpeita koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa ja osoittamaan riittävät taloudelliset resurssit sen täytäntöönpanoon; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia löytämään keinoja kaikkien romanilasten syntymän jälkeisen rekisteröinnin toteuttamiseksi, jotta he kaikki voivat käydä koulua;

39. pitää tärkeänä koko koulutuksen laadun parantamista, jotta se vastaisi työmarkkinoiden tarpeisiin; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia korjaamaan ammatillisen koulutuksen puutteet ulkomaisten suorien investointien houkuttelemiseksi ja sen varmistamiseksi, että oppilaitosten akkreditointi aloitetaan ja tutkintojen tunnustamisesta vastaavat virastot saatetaan täysin toimintavalmiiksi; pitää tätä tärkeänä myös taloudellisista syistä;

40. kehottaa uutta hallitusta toteuttamaan tarvittavat toimet, jotta Bosnia ja Hertsegovinan asianomaisilla sidosryhmillä on viimein mahdollisuus osallistua Euroopan unionin koulutuksen alan liikkuvuusohjelmiin, jotka ovat olleet sille avoimia vuodesta 2007 lähtien;

41. kehottaa viranomaisia valottamaan valtion kulttuurilaitosten kuten kansallismuseon, kansalliskirjaston ja historiamuseon oikeudellista kehystä ja varmistamaan, että nämä laitokset säilytetään;

Taloudelliset ja sosiaaliset kysymykset

42. panee merkille, että elinolot ovat huonontuneet ja työttömyys kasvanut etenkin 18–24-vuotiaiden nuorten aikuisten keskuudessa; uskoo vakaasti, että taloudellinen hyvinvointi ja erityisesti nuorten työllistymismahdollisuudet ovat ratkaisevan tärkeitä maan tulevan kehityksen kannalta; pyytää uutta hallitusta nopeuttamaan talouskasvua, jota raskas hallinnon rakenne, kohtuuttoman laaja ja kallis hallituksen byrokratia ja kauan jatkuneet järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja korruptioon liittyvät ongelmat ovat hidastaneet;

43. kehottaa valtion ja liike-elämän johtajia tekemään kaikkensa, jotta sijoittajien luottamus palautettaisiin ja liike-elämälle luotaisiin suotuisa ilmapiiri, koska Bosnia ja Hertsegovina on pudonnut viimeiselle sijalle, kun on kyse alueen investointi-ilmapiiristä;

44. panee tyytyväisenä merkille eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen täytäntöönpanon ja ministerineuvoston sekä entiteettien ponnistelut taloudellisten tukitoimien tarjoamisessa pk-yrityksille; korostaa myös tarvetta perustaa välittömästi valtion tason rekisteri yritystilastojen tuottamiseksi sekä koko maan yhteinen pk-yritysten rekisteröintijärjestelmä, joka helpottaa pk-yritysten määrän kasvua;

45. kehottaa uutta hallitusta ja entiteettien hallituksia ryhtymään koordinoidulla tavalla toimiin talouskriisin seurausten korjaamiseksi, harjoittamaan tervettä finanssipolitiikkaa sekä hyväksymään valtion talousarvion vuodelle 2012 ja antamaan finanssipolitiikan yleiset puitteet vuosille 2012–2014; pitää tärkeänä nopeuttaa taloudellisen jälleenrakentamisen tahtia erityisesti liittovaltiossa; kehottaa hallitusta varmistamaan asianmukaisen talousarvion tulossa olevia vuoden 2012 kunnallisvaaleja varten;

46. kehottaa uutta hallitusta keskittämään ponnistelunsa uudistuksiin, joita tarvitaan, jotta Bosnia ja Hertsegovina voi liittyä Maailman kauppajärjestöön, ja joiden tavoitteena on entistä myönteisemmän liiketoimintaympäristön ja ulkomaisten investointien edistäminen;

47. kehottaa toistamiseen kaikkia asianomaisia toimijoita työskentelemään yhteisen maanlaajuisen talousalueen toteuttamiseksi vahvistamalla entiteettien hallitusten välistä talouspolitiikan koordinaatiota, poistamalla esteet riittävältä lainsäädäntökehykseltä ja synnyttämällä maanlaajuista kilpailua;

48. on tyytyväinen siihen, että Bosnia ja Hertsegovinan parlamentaarisen edustajakokouksen molemmat kamarit ovat hyväksyneet valtiontukea koskevan lain; toteaa, että tämä laki on yksi niistä edellytyksistä, jotka on täytettävä, jotta vakautus- ja assosiaatiosopimus voi tulla voimaan; kehottaa viranomaisia hyväksymään tämän lain täytäntöönpanosäännöt unionin säännöstön mukaisesti;

49. pyytää uutta hallitusta kehittämään tehokkaan ja kestävän sosiaaliturvajärjestelmän ja kohdentamaan paremmin sosiaalietuuksia; kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia sitoutumaan päättäväisemmin työllistämispolitiikkaan, sosiaaliseen koheesioon ja sukupuolten tasa-arvoon; pitää olennaisen tärkeänä koulutuksen ja työmarkkinoiden

välisen koordinaation parantamista, jotta voidaan vastata paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin;

50. kehottaa valtion ja entiteettien hallituksia poistamaan esteet työvoiman vähäisen, maan sisäisen liikkuvuuden tieltä yhdenmukaistamalla entiteettien ja kantonien eri työlainsäädäntöjen sekä eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmien säännöksiä ja rohkaisemalla siten laajempaan maan sisäiseen liikkuvuuteen ja etuuksien siirrettävyyteen;

51. tähdentää, että Bosnia ja Hertsegovina on ratifioinut Kansainvälisen työjärjestön (ILO) tärkeimmät työntekijöiden oikeuksia koskevat yleissopimukset sekä uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan; kiinnittää huomiota siihen, että työntekijöiden oikeudet ja ammattiyhdistysoikeudet ovat yhä rajalliset, ja kehottaa Bosnia ja Hertsegovinan hallitusta edelleen vahvistamaan näitä oikeuksia ja työskentelemään asiaa koskevan oikeudellisen kehyksen yhdenmukaistamiseksi koko maassa;

52. kehottaa komissiota ehdottamaan yksityiskohtaista etenemissuunnitelmaa liikkuvuuden lisäämiseksi ja opiskelijoiden, harjoittelijoiden ja työntekijöiden työmarkkinoille pääsyn sekä koulutuspalvelujen vahvistamiseksi Euroopan talousalueella ja sisällyttämään tähän myös työn takia tapahtuvaa kiertomuuttoa koskevat ohjelmat;

Alueellinen yhteistyö

53. antaa Bosnia ja Hertsegovinalle tunnustusta sen aloitteellisesta roolista Sarajevon julistukseen liittyvässä prosessissa sekä Bosnia ja Hertsegovinan, Serbian, Kroatian ja Montenegron ulkoministerien yhteisen julkilausuman hyväksymisessä, joka koski uudelleensijoittamisen lopettamista ja kestävien ratkaisujen tarjoamista haavoittuvassa asemassa oleville pakolaisille ja maan sisällä siirtymään joutuneille henkilöille;

54. pitää myönteisinä pyrkimyksiä ratkaista vielä ratkaisematta olevat kysymykset Bosnia ja Hertsegovinan, Serbian ja Kroatian välillä ja iloitsee siitä, että tämänsuuntaiset pyrkimykset ovat voimistuneet viime kuukausina; kehottaa kaikkia osapuolia, myös Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia, kiinnittämään erityistä huomiota kahdenväliseen ja alueelliseen oikeus- ja turvallisuusasioiden alan yhteistyöhön;

55. panee merkille, että Bosnia ja Hertsegovina ja Serbia ovat luoneet hyvät naapuruussuhteet, mutta pyytää kuitenkin, ettei Bosnia ja Hertsegovina lykkää sotarikostapauksiin liittyvien todisteiden vaihtoa koskevan pöytäkirjan allekirjoittamista ja että se toimii tiiviimmässä yhteistyössä tällä arkaluonteisella alalla; pitää kuitenkin myönteisenä Bosnia ja Hertsegovinan ja Serbian kahdenvälistä yhteistyösopimusta tietojenvaihdosta, joka koskee järjestäytyneen rikollisuuden, huumeiden ja ihmiselinten salakuljetuksen ja kaupan, laittoman maahanmuuton ja terrorismin torjuntaa;

56. pyytää Bosnia ja Hertsegovinan hallitusta ja naapurimaita tekemään kaiken mahdollisen rajariitojen ratkaisemiseksi naapurivaltioiden kanssa joko kahdenvälisillä sopimuksilla tai muilla keinoin; korostaa, että osapuolten on ratkaistava kahdenväliset ongelmat hyvässä naapuruushengessä ja EU:n edut huomioon ottaen;

57. katsoo, että Kroatian liittymisellä EU:hun on myös kahdenvälisiä vaikutuksia ja pyytää näin ollen Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia pyrkimään kaikin mahdollisin tavoin

mukauttamaan asian kannalta tärkeää Bosnia ja Hertsegovinan lainsäädäntöä asiaan kuuluvilla hallituksen tasoilla eläinlääkintää, kasviensuojelua ja elintarviketurvallisuutta koskevaan EU:n lainsäädäntöön sekä parantamaan tai rakentamaan tarvittavaa infrastruktuuria useille Kroatian rajan ylityspaikoille EU:n vaatimien rajatarkastusten helpottamiseksi;

58. pitää huolestuttavana, että Bosnia ja Hertsegovina on alueella ainoa maa, joka ei salli Kosovon kansalaisten tulevan alueelleen; pyytää näin ollen Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia hyväksymään Kosovon kansalaisten maahantulon edellyttämät matkustusasiakirjat, kuten Serbia ja muut maat jo ovat tehneet;

°

° °

59. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle / komission varapuheenjohtajalle, neuvostolle, komissiolle sekä Bosnia ja Hertsegovinan ja sen entiteettien hallituksille ja parlamenteille.